

เรื่องต้องรู้ จากก้าว

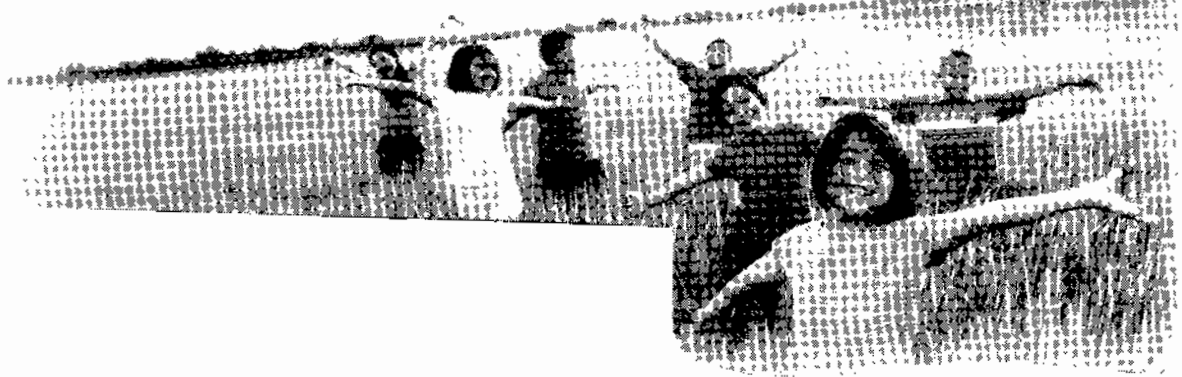
แรกกองทุนพัฒนา

ชุมชนในพื้นที่รอบ

โรงไฟฟ้า สู่กองทุน

พัฒนาไฟฟ้า เพื่อดูแล

ชุมชนอย่างยั่งยืน

ย้อนกลับไป 32 ปีก่อน หรือเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2521 มีเหตุการณ์หนึ่งที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย และได้สะท้อนผ่านโฆษณาที่ปรากฏให้เห็นทางโทรทัศน์แทบทุกช่อง เมื่อไม่นานมานี้ จนเป็นที่ฮือฮา สำหรับผู้ชม ว่า ถ้าเกิดเหตุการณ์ขึ้นจริงอย่างโฆษณาแล้วจะแก้ไขได้ทันจริงหรือไม่ โดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อ 32 ปีที่แล้ว ที่เกิดขึ้นก็คือ เหตุการณ์ไฟฟ้าดับทั้งประเทศไทย ซึ่งมีสาเหตุเกิดจากการผลิตกระแสไฟฟ้าไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ แต่ถ้านับจากวันนี้เป็นต้นมา ประเทศไทยยังไม่เคยพบกับเหตุการณ์ไฟฟ้าดับทั้งประเทศ หรือ Blackout อีกเลย

ความจำเป็นในการผลิตไฟฟ้า เพื่อให้รองรับผลกระทบเติบโตของเศรษฐกิจ และเพื่อให้เพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกสบายของประชาชน นั้น จึงทวีความสำคัญยิ่งขึ้น ทั้งในแง่บทบาทต่อการใช้ในชีวิตประจำวัน และต่อการแข่งขันในโลกปัจจุบัน สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงถึงนโยบายความมั่นคงด้านพลังงาน จึงได้ริเริ่มนโยบาย กระจายตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันระหว่างโรงไฟฟ้า และชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าอย่างยั่งยืน

1. ก้าวแรกกองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า

ก้าวแรกของกองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้านั้น เกิดจากมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) เห็นชอบแนวทางและขั้นตอนการจัดตั้งกองทุนฯ ต่อมาคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2550 ได้เห็นชอบตามมติดังกล่าว สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการฯ จึงได้ดำเนินการ ขอความร่วมมือจากผู้ว่าราชการจังหวัด ในพื้นที่ 39 จังหวัดที่มีโรงไฟฟ้าตั้งอยู่ และมีสัญญาซื้อขายไฟฟ้ากับ กฟผ. ตั้งแต่ 6 เมกะวัตต์ขึ้นไปตั้งอยู่ และดำเนินการจัดกองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าตามแนวทางที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ ทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้นจำนวน 75 กองทุน

2. แนวคิดในการจัดตั้ง

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า สนพ. ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า เพื่อก่อเป็นการสร้างมิติใหม่ของการอยู่ร่วมกันระหว่างโรงไฟฟ้ากับชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า อันจะเป็นแนวทางการพัฒนาพลังงานอย่างยั่งยืน และเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับอุตสาหกรรมอื่นๆ ในอนาคตต่อไป นอกจากนี้ กองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหาเงินทุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมในชุมชนพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโรงไฟฟ้า หรือการผลิตไฟฟ้า

3. โรงไฟฟ้าที่จัดตั้งกองทุน – ผู้ได้รับประโยชน์

กองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าได้กำหนดให้โรงไฟฟ้าที่ตั้งอยู่ในราชอาณาจักร และมีสัญญาซื้อขายไฟฟ้ากับการไฟฟ้า ตั้งแต่ขนาด 6 เมกะวัตต์ขึ้นไป จะต้องดำเนินการจัดตั้งกองทุน เพื่อ

พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้านั้นๆ ในกรณีที่มีหลายโรงไฟฟ้าอยู่ในบริเวณขอบเขตพื้นที่เดียวกัน หรืออยู่ในนิคมอุตสาหกรรมเดียวกัน ให้มีการจัดตั้งเพียงกองทุนเดียว

โดยประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลต่างๆ ภายในพื้นที่รัศมี 5 กิโลเมตร ที่มีโรงไฟฟ้าตั้งอยู่ถือเป็นกลุ่มคนที่ได้รับการคุ้มครอง และมีเอกสิทธิ์ก่อนใคร นอกจากนั้นยังรวมไปถึงพื้นที่อื่นๆ โดยรอบโรงไฟฟ้าที่ได้รับผลกระทบจากการผลิตไฟฟ้า ตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ เห็นสมควร รวมทั้งในกรณีพิเศษของโรงไฟฟ้าพลังน้ำ ก็จะรวมไปถึงผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโรงไฟฟ้าพลังน้ำที่อยู่ทั้งเหนือเขื่อนและท้ายเขื่อนด้วย โดยชุมชนต่างๆ เหล่านี้ จะได้รับสิทธิประโยชน์จากกองทุน อาทิ การนำเม็ดเงินไปพัฒนาอาชีพ การให้สนับสนุนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีประจำท้องถิ่น ตลอดจนด้านกีฬาและดนตรี การสนับสนุนการสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาคุณภาพชีวิต สนับสนุน

การพัฒนาพลังงานหมุนเวียน และการจัดทำผังเมืองชุมชนรวมทั้งการบรรเทาความเสียหายในเบื้องต้นจากผลกระทบที่มีสาเหตุมาจากโรงไฟฟ้า

4. อัตราการจ่ายเงินเข้ากองทุน

ประกอบด้วย

1 โรงไฟฟ้าใหม่ กล่าวคือโรงไฟฟ้าจะจ่ายไฟฟ้าเข้าสู่ระบบของการไฟฟ้า ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2554 เป็นต้นไป โดยมีกำหนดให้ส่งเงินเข้ากองทุนแบ่งเป็น

เชื้อเพลิง	สตางค์/หน่วย
ก๊าซธรรมชาติ	1.0
น้ำมันเตา / ดีเซล	1.5
ถ่านหิน/ลิกไนต์	2.0
พลังงานหมุนเวียน ลม และแสงอาทิตย์	0.0
ชีวมวล กาก และเศษวัสดุ	1.0
เกลือใช้ ชยะชุมชน	
พลังน้ำ	2.0

1.1 ระหว่างการก่อสร้าง นับตั้งแต่วันที่มีการลงนามในสัญญาซื้อขายไฟฟ้า จนถึงวันเริ่มจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบเชิงพาณิชย์หรือเรียกย่อๆ ว่า COD (Commercial Operation Date) กำหนดให้โรงไฟฟ้าต้องจ่ายเข้ากองทุนตามกำลังการผลิตติดตั้ง ของโรงไฟฟ้าในอัตรา 50,000 บาท/เมกะวัตต์/ปี หรือ ไม่ต่ำกว่า 500,000 บาท/ปี ยกตัวอย่างเช่น โรงไฟฟ้าขนาด 700 เมกะวัตต์ จะต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนประมาณ 35 ล้านบาท/ปี โดยให้จ่าย ณ วันที่มีการลงนามในสัญญาซื้อขายไฟฟ้าสำหรับปีแรก และในวันที่ 1 มกราคมของปีสำหรับปีต่อไป

1.2 ระหว่างการผลิตไฟฟ้า กองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า ได้กำหนดอัตราการจ่ายเงินเข้ากองทุนฯ ไว้มีรายละเอียดดังนี้

หมายเหตุ : นโยบายการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายใหญ่ (IPP) ได้กำหนดให้อัตราการจ่ายเงินเข้ากองทุนดังกล่าว เป็นเงื่อนไขหนึ่งในเอกสารที่ใช้ในการออกประกาศเชิญชวนการรับซื้อไฟฟ้าจาก IPP ในส่วนของผู้ผลิตไฟฟ้าย่อยเล็ก SPP และรายเล็กมาก VSPP ให้บวกเพิ่มจากราคาซื้อขายไฟฟ้าตามระเบียบการรับซื้อไฟฟ้า

2 โรงไฟฟ้าที่เดินเครื่องอยู่แล้วในปัจจุบัน สำหรับโรงไฟฟ้าที่จ่ายไฟฟ้าเข้าระบบก่อนวันที่ 1 มกราคม 2554 กำหนดให้จ่ายเงินกองทุน เฉพาะระหว่างการผลิตเท่านั้น และหากมีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการโรงไฟฟ้าที่จ่ายเงินเข้ากองทุน ให้ผู้ประกอบการโรงไฟฟ้าสามารถส่งผ่านค่าไฟฟ้า ตามสูตรการปรับอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ หรือ

5. องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหาร กองทุน 4

การใช้จ่ายเงินของกองทุนพัฒนาชุมชนใน รอบโรงไฟฟ้า เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมในชุมชน พื้นที่รอบโรงไฟฟ้า ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง และ ไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ของการบริหารเม็ดเงินจำนวนมาก และเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุน จึงได้กำหนดให้ตั้ง คณะกรรมการในลักษณะพหุภาคี ประกอบด้วย ผู้แทน จากภาคประชาชน จำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของกรรมการ ทั้งหมด ผู้แทนภาครัฐ แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้แทนจากโรงไฟฟ้า ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการสรรหา กรรมการภาคประชาชนนั้น จะมุ่งเน้นกระบวนการ มีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก

6. ความคืบหน้าการติดตามและประเมินผล กองทุนที่ประสบความสำเร็จ

ความคืบหน้าในการดำเนินงาน ปัจจุบันมี กองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าจำนวน 73 กองทุน ในพื้นที่ 37 จังหวัด แบ่งเป็น

ภาค	จังหวัด	จำนวนกองทุน	ขายเข้าระบบ (MW.)	จำนวนเงิน (บาท)
เหนือ	7	8	3,962	953,465,917
กลาง	14	35	20,344	2,501,171,994
ตะวันออกเฉียงเหนือ	11	22	1,675	159,648,446
ใต้	5	8	2,462	273,852,802
รวมทั้งหมด	37	73	28,443	3,888,139,159

โดยมีตัวอย่างกองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบ โรงไฟฟ้า ที่ประสบผลสำเร็จ ในการจัดการ อาทิ กองทุน พัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า แม่เมาะ จ.ลำปาง ที่ได้ดำเนินการในเรื่องการพัฒนาอาชีพ การสนับสนุน การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ตลอดจน การพัฒนาคุณภาพชีวิตในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยได้รับ งบประมาณจัดสรรไปแล้วกว่า 451 ล้านบาท กองทุน พัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า เชื้อนอบลรัตน์ จ.ขอนแก่น ที่ได้ดำเนินการจัดตั้งการตั้งกลุ่มของ ชุมชนเพื่อการพัฒนาอาชีพ การจัดการด้านสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม โดยได้รับเงินงบประมาณไปแล้ว 4,501,424 บาท เป็นต้น

7. กองทุนพัฒนาชุมชนใบพัดที่รอบโรงไฟฟ้า สู่กองทุนพัฒนาไฟฟ้า

สำหรับการดำเนินงานในขณะนี้ พบว่าคณะ กรรมการบริหารกองทุนฯ ในพื้นที่โรงไฟฟ้าต่างๆ ได้ ทายอดครบวาระดำรงตำแหน่ง 2 ปีแล้ว ตั้งแต่วันที่ 10 ธันวาคม 2552 ที่ผ่านมา และปัจจุบันคณะกรรมการ กำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) อยู่ระหว่างร่างระเบียบ กองทุนพัฒนาไฟฟ้า (ที่จะเป็นระเบียบที่จะมาช่วย เสริมกองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า ให้ดำเนินงานคล่องตัวมากยิ่งขึ้น) คาดว่าจะแล้วเสร็จ กุมภาพันธ์ 2553 โดยจากมติคณะกรรมการนโยบาย พลังงานแห่งชาติ (กพช.) จึงได้มีมติขยายเวลาดำรง ตำแหน่งให้คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ชุดดังกล่าว สามารถบริหารงานกองทุน ต่อไปได้อีกระยะหนึ่ง เพื่อให้การดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องจนกว่าจะมีการ ตั้งคณะกรรมการกองทุนพัฒนาไฟฟ้า

โดยกองทุนพัฒนาไฟฟ้า เกิดขึ้นจากพระราช- บัญญัติประกอบกิจการพลังงาน 2550 ที่กำหนดให้มี กองทุนพัฒนาไฟฟ้า ที่จะต่อเนื่องจากกองทุนพัฒนา พื้นที่รอบโรงไฟฟ้า ซึ่งขณะนี้กองทุนอยู่ระหว่างการ ร่างกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการมีัญหา

และอุปสรรคที่ผ่านมาของกองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ รอบโรงไฟฟ้า โดยระเบียบต่างๆ นั้น จำเป็นต้องใช้ เวลา และมีความรัดกุม รวมทั้งต้องได้รับความเห็นชอบ จากทุกฝ่าย มีความโปร่งใส และเป็นประโยชน์สูงสุด แก่ชุมชนที่อยู่รอบโรงไฟฟ้าต่อไป

จากการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาชุมชน ในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า จนถึงกองทุนพัฒนาไฟฟ้า ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนั้น น่าจะเป็นอีกเครื่องมือหนึ่ง ที่สำคัญที่สุดของกระทรวงพลังงาน ที่จะทำให้ โรงไฟฟ้านำความเจริญกลับไปที่ท้องถิ่นโดยรอบ ของที่ตั้งโรงไฟฟ้า อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความมั่นคง ด้านพลังงาน ที่จะกลับมาสร้างความเติบโตให้แก่

เศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศอีกทางหนึ่งด้วย
และท้ายที่สุด เมื่อเศรษฐกิจของประเทศเข้มแข็ง
ชุมชนทั่วประเทศก็จะมีคามเข้มแข็งอย่างยั่งยืน
ต่อไป

สำนักงานนโยบาย
และแผนพลังงาน
กระทรวงพลังงาน